

обично одузме више времена, него што даје добитак. Према гледишту Гајгера, „више би одговарало својствима уставносудског процеса да се усмена расправа посматра као сувишна“. Али начелна отвореност уставносудског процеса, заједно са „правилом“ о одлучивању на основу усмене расправе, говори најмање о нужности брижљивог одмеравања свих аргумената, пре него што се донесе одлука о неодржавању јавне расправе. Због реткости усмених расправа, Хеберле је говорио о „тешко подношљивом дефициту отворености“ уставносудског поступка. С друге стране, у појединим поступцима који су од посебног значаја за правну државност и општу јавност неки уставни судови дозвољавају директан телевизијски пренос њихових расправа. Већање судија и гласање о одлуци, међутим, увек су затворени за јавност. Није искључено, међутим, да се у одлуци саопштава већина којом је донета. Издвојена мишљења која се у већем броју уставних судова доста примењују такође пробијају начело анонимности одлучивања.

Дејство одлуке уставних судова принципијелно зависи од врсте уставних спорова. У нормативној контроли права и одлучивању о уставним жалбама одлуке уставних судова имају касаторно дејство. Када је реч о нормативној контроли *in abstracto* правило је да одлука делује од момента објављивања, дакле, *pro futura*. Ако се ради о конкретној контроли, одлука уставног суда у инцидентном случају може имати ретроактивно дејство. Како код касације не долази до аутоматског или судског „оживљавања“ ранијих норми, поједини уставни судови, међу њима и Уставни суд Србије, примењују још један начин погодан за избегавање правних празнина, одлагање објављивања одлуке, односно аустријски модел одлагања дејства одлуке.

Поред одлука касација у пракси појединих уставних судова развиле су се тзв. интерпретативне одлуке, којима уставни суд заправо делује као позитивни законодавац. Због трајно укорењеног страха од настајања правних празнина доношењем касаторних одлука, али и тежње да се, кад год је то могуће, делује на мање радикалан начин, већи број уставних судова, прихватајући праксу старијих европских уставних судова, Немачке и Италије, нарочито, постепено је почео да доноси интерпретативне одлуке, када се од више интерпретационих могућности примењује вербална интерпретација, која закон доводи у склад са Уставом. У овом случају у изреци се налази констатација да је закон сагласан са Уставом, али под условом да се интерпретира једино на начин како је то Уставни суд утврдио у образложењу одлуке.

Интерпретациони стил уставних судова дуго је обележавала стриктна интерпретација дословног текста уставних норми, логичко-систематска интерпретација са историјским акцентовањем, али и занемаривањем телеолошких промишљања. Сматра се да је она била и својеврсни израз судског самоограничења, *judicial self-restraint*, према